

Středoškolská odborná činnost

14. Pedagogika, psychologie, sociologie a problematika volného času

Film a jeho dílčí úloha ve vzdělávání

Jan Václav
Gymnázium Stříbro
Soběslavova 1426
349 01 Stříbro

Stříbro 2012
Plzeňský kraj

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svoji středoškolskou odbornou činnost psal sám pod vedením konzultantky Ing. Jany Hnilicové. Neporušil jsem zákony ČR a veškerou použitou literaturu cituji dle ČSN a uvádím v seznamu literatury. Veškeré videomateriály použité v příloženém DVD jsou uveřejněny se souhlasem autorů.

Poděkování:

Děkuji své konzultantce Ing. Janě Hnilicové za pomoc, při vytváření práce. Děkuji sdružení GAWAfilm za dlouholetou spolupráci a množství zkušeností. Děkuji všem autorům, kteří mi poskytli materiál do DVD a souhlasili s jeho uveřejněním. Zásahu při psaní práce má také Jakub Kadera za poskytnuté informace a spolupráci.

Anotace:

Má práce Film a jeho dílčí úloha ve vzdělávání se zabývá filmovou a vzdělávací tematikou. Ve své práci uvádím dvě cesty využití filmu v rámci vzdělávání. První touto cestou je tvorba filmu (práce na filmu), kdy studenti budou zadané téma zpracovávat vizuálně do určité formy jejich představ. Z tohoto plánu vyplývá velké množství úkolů, které kolektiv musí splnit, aby dané audiovizuální dílo vytvořil a reflektoval na něm určité téma či problematiku. Druhou cestou využití filmu je zapojení filmu jako didaktické pomůcky (práce s filmem). Podstatou tohoto směru je v souvislosti s výukou zapojit určitý film, který co nejpřesněji charakterizuje probíranou problematiku. Konečnou fází zapojení filmu by byla diskuse k obsahu a reflektování postojů a jednání ve filmu.

Film je propojován s uměním a umění je od počátků propojováno s člověkem. Člověk stojící ve středu všeho dění přijímá a vyhodnocuje informace. Umění je forma sdělení a forma úniku, odreagování a je jedno jestli člověk bude stát v roli tvůrce umění anebo pozorovatele.

Klíčová slova:

Film, vzdělávání, multimédia, umění, diskuse, motivace, volný čas, zájmová činnost, škola, společenské vědy

Abstract:

My work The film and his part in a education is about film. In my work I show two ways, how to use films with education. First way is creating of the film (work in the film), when students will process the topic to the audiovisual context. Most of plan is independents of make the film. The student group have to do many works to finishing their movie. Second way is use film like a didactic tool (work with film). Main idea of this way is use the film in context with lesson in the school. Last part of use the film is discussion about film.

Film is a art and art is making by human. Human is standing in a middle of the events, receives and evaluates the information. Art is a form of communication, relax and people can be maker of art or observer of art.

Key words:

Film, education, multimédia, art, discusse, motivation, freetime, freetime activiti, school, social science

Obsah

1. Úvod

2. Film a jeho dílčí úloha ve vzdělávání.

2.1 Definování filmu

2.2 Teorie filmu

2.3 Film v tvůrčím kontextu

2.4 Zapojení filmu do výuky

2.4.1 Práce na filmu – vlastní tvorba

2.4.2 Práce s filmem – učební pomůcka

2.4.2.1 Jeden svět na školách

2.5 Aplikace v rámci mezipředmětových vztahů

2.5.1 Společenské vědy

2.5.2 Přírodní vědy

2.5.3 Tvůrčí výuka (výchovy)

2.6 Očekávané výstupy zapojení filmu do výuky

3. Využití multimediální výchovy

3.1 Multimediální výchova

3.2 Možnosti ŠVP a RVP

3.3 Práce s multimédií

4. Metodologie přístupu k výuce

4.1 Film jako vzdělávací pomůcka (práce s filmem)

4.1.1 Aplikování audiovizuálního díla

4.1.2 Výpis z filmové tvorby

4.1.3 Rozbor díla a zasažení obsahu do kontextu témata

4.1.4 Tvorba Filmového deníku v rámci předmětu

4.1.5 Ukázka filmového deníku

4.1.6 Ukázka dotazníku v mezipředmětové souvislosti s filmem

4.2 Vytváření audiovizuálního díla (práce na filmu)

4.2.1 Tvorba filmu

4.2.1.1 Příprava filmu

4.2.1.2 Scénář a dramaturgie

4.2.1.3 Režie

4.2.1.4 Postprodukce

- 4.2.2 Filmová teorie v kostce
- 4.3 Očekávané pedagogické minimum
- 5. Vlastní poznatky**
 - 5.1 Filmové dílny a workshopy
 - 5.1.1 Ústí nad Orlicí
 - 5.1.2 Videoculturefest
 - 5.1.3 Zimní filmová škola
 - 5.1.4 Filmový workshop v Tannenlohe
 - 5.2 Občanské sdružení GAWAfilm
 - 5.2.1 Podpora mládeže
 - 5.2.2 Tvorba a produkce GAWAfilmu
 - 5.2.2.1 Filmová noc v lázních
 - 5.2.2.2 KAFE
 - 5.2.2.3 Photoworkshop
 - 5.3 Dotazníkové šetření
- 6. Závěr**
- 7. Použitá literatura**
- 8. Seznam metodických okének, fotografií a příloh**
- 9. Fotografie**
- 10. Přílohy a doplňkový materiál**

1. Úvod

V dnešní době, která je přesycena moderní technologií a multimédií, v době, kdy se na jedince soustřeďují informace a reklama v astronomickém množství, je nutné naplnit duchovní hodnoty a snažit se uniknout z tohoto hektického prostředí. Od prastarých časů byla vždy nějaká úniková cesta ať už ve formě sportovních aktivit, sběratelských činností, tak i cesta literární, divadelní, hudební a filmová. V krátkosti řečeno cesta kulturní, kterou s oblibou spojují s pojmem umění. Kultura vždy souvisela s uměním a umění jako celek je podmnožinou kultury.

V středoškolské odborné činnosti navazuji na mojí předchozí práci Multimediální seminář z pohledu studenta v praxi. Moje nová práce nese název Film a jeho dílčí úloha v kontextu vzdělávání. Film může být sám o sobě zajímavou didaktickou pomůckou, která může nahradit obecná pravidla z učitelských příruček. Filmové umění či audiovizuální dílo zasahuje v rámci mezipředmětových vztahů do všech oborů od společenských věd po vědy matematické, vědy přírodní. Audiovizuální dílo nám může posloužit jako informační prvek, motivační prvek, vzdělávací prvek a stejně tak, jako z dobré literatury, tak i z dobrého filmu divák či student v rámci vzdělávání může získat potřebné znalosti. Literatura, hudba, malířství, rétorika, dramatika, odborná témata, všední témata a mezilidské vztahy se nám mění v celek a jako výstup poslouží film.

Tato práce může posloužit jako metodická příručka či jako vodítko k přístupu a porozumění filmového řemesla. Je třeba si pečlivě uvědomit, že oheň je dobrý sluha a špatný pán a toto pravidlo platí i u filmu a vzdělávání se zapojením multimédií.

„Kreslit kamerou je skoro stejné jako psát brkem a inkoustem jen mít ty nápady a pohledy z oken!!“ (Jana Hnilicová)

„Všichni občas děláme věci, které tak úplně nedávají smysl.“ (Forrest Gump)

„Zatím co nejlepší synové Velkoněmecké říše krvácejí na všech frontách pro novou Evropu, Vy si klidně krvácíte v hodinovém hotelu do vany.“ (Bohumil Hrabal, Ostře sledované vlaky)

„To, že jsi paranoik, ještě neznamena, že po tobě nejdou.“ (Woody Allen)

„Já jsem mu tu facku dal v jeho vlastním zájmu.“ (Světáci)

„Popularita je trest, který vypadá jako ocenění“ (Ingmar Bergman)

„Film je zrcadlo, s kterým se procházíme podél cesty. Čas od času spustíme kameru.“ (Jean-Luc Godard)

„Před mnoha lety se říkalo "to je jako ve filmu" (jako že je to neuvěřitelné), pak přišlo "ten to ale nafilmoval" (jako že někdo někoho oblafnul) a teď přichází třetí fáze, kdy se chce, aby divák věřil tomu, co se z plátna říká.“ (Miloš Forman)

(Citáty slavných filmových osobností a hlášky z filmů.)

2. Film a jeho dílčí úloha ve vzdělávání

2.1. Definování filmu

Odborníci by film definovali asi jako sdělovací prostředek, větvící se do několika skupin, kde se může pojem film konkretizovat. Například film může být záznamové zařízení tj. páska, na kterou se filmový záznam nahraje. Dále tento pojem může souviset s kinematografií, kde se dále odborně zařazuje do žánrů a odvětví podle stanovených propozic. Konkrétní literatura pojednává o filmu jako o celuloidovém pasu s vrstvou citlivou na světlo, o jako fotografickém nebo kinematografickém materiálu. Dále také tento pojem zahrnuje souvislou řadu snímků určenou k promítání ve filmovém umění nazvaném kinematografie Evropská úmluva o filmové koprodukcí definuje film takto: „Filmové dílo je dílem jakékoliv délky a s použitím jakýkoli prostředků, zejména filmová díla hraná, kreslené filmy či filmy dokumentární povahy, které vyhovuje platným ustanovením, jimiž se řídí filmový průmysl v každé z dotčených stran a které má být promítáno v kinech.“¹

Jakub Kadera, student střední filmové školy označuje film takto: „*Film je definován jako kouzelné zachycení okamžiku, vhodně podložený hudbou a zpracované v celek, který ožívá při každém jeho přehrání. Z odborného hlediska se jedná o zachycení obrazu na jistý filmový materiál přes sadu čoček, které ovlivní rozměr filmu. Film je něco víc než jen technická záležitost, i když technika k tomuto celku neodmyslitelně patří.*“

„*Ve videotechnice vidím nové možnosti rozvoje dětských talentů pro kinematografii, a také možnost citlivého a kvalitního amatérského filmování. Jako kdysi psávali básně úředníci nebo důstojníci, tak se dnes stejně mohou lidé pokoušet o různé filmové žánry. Kolik dříve bývalo u nás na každé vesnici hudebníků – a jakých! – a přitom byli krejčími, sedláři, rolníky, dělníky, zřízenci u dráhy, lékaři. Čím více bude nadšených videoamatérů, tím lépe pro rozvoj kinematografie.*“²

„*Již několik let mne fascinuje značný tvůrčí potenciál mladých lidí, se kterým se vrhají do vytváření filmových příběhů. Vedle těchto, u nichž je hlavním motorem fantazie, je neméně zajímavé pozorovat ty, kteří stejně tvořivě přistupují k moderním technologiím a realizují jimi*

¹ KALLISTA, Jaromír. Filmová produkce.

² JASNÝ, Vojtěch. Život a film.

*nápady svých kolegů. V této vzácné symbióze času, nápadů, techniky a lidí je pro mne spolupráce s nimi výjimečná a neopakovatelná.*³

Dle mého názoru je film umělecký prvek navazující na určitá témata a problémy, které dle stanovených propozic film vystihuje a reprodukuje divákovi a to za účelem pobavení, čili uspokojení potřeb diváka. Film může mít různou podobu a lze ho různě definovat. Film může manipulovat divákem a řídit jeho chování, může u diváka vzbudit různé emoce jak kladné, tak záporné a může sledovateli změnit anebo objasnit názor. Jednoduše řečeno, film má mnoho podob a mnoho potenciálních využití ať už v marketingu, politice, historii a vzdělávání. Právě vzdělávání skrze film je hlavním tématem této práce.

2.2. Teorie filmu

Filmy vyprávějí příběhy. Tomu lze je třeba rozumět v nejširším slova smyslu. Narativní charakter mají i filmy experimentální nebo abstraktní, tzv. bezdějové. I světelná skvrna nebo proměňující se barva má filmu svůj příběh, svůj vývoj v čase- a to vývoj má být emocionálně působivý, dramatický.⁴ Film jako celek musíme zařazovat podle stanovených propozic tj. určovat jej podle žánru. Mezi základní dělení patří kategorie hraný film, animovaný film, dokumentární film, experiment. Další dělení záleží na jiných aspektech, jako např. hraný film-komedie, drama, válečný.

Hraný film	<ul style="list-style-type: none"> - Drama - Komédie - Horor - Válečný... 	Hořká komedie, tragikomedie, horor, černá komedie, groteska, bondovka
Dokumentární film	<ul style="list-style-type: none"> - Televizní publicistika - Historický dokument 	Reportáže, příroda, multidisciplinární větvení, záznamy, vědecké podklady
Animovaný film	<ul style="list-style-type: none"> - Pohádky - Komédie - Videoklipy 	Počítačová animace, loutková animace, kreslený film
Experiment	<ul style="list-style-type: none"> - Videoklipy - Art filmy 	Barevně odlišné snímky, filmy proti filmové řeči a řemeslu, undergroundové filmy
Multimediální tvorba	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentace - Videá v rámci výuky - Školní videá 	Vzdělávací videá, filmy v rámci výuky

(Mo. 1: Filmové žánry a podžánry)

³ Dostupné na: www.videocolture.cz/vzdelavani (Ing. Jana Hnilicová)

⁴ DOHNAL, Lubor. *Glosy o scénáristice*

Hraný film: Jedná se o druh filmové tvorby zahrnující filmová díla, ve kterých jsou hlavními prostředky realizace záměru zejm. hra herců, stylizovaná kompozice zobrazeného vyprávění podle literárního scénáře. Od svého vzniku se vzájemně ovlivňuje s literaturou, divadlem, hudbou, výtvarným uměním, mimo jiné i přebíráním vypravěčských a kompozičních principů, hereckých prostředků atd. Během doby si hraný film vytvořil specifické prostředky vyprávění – stříhovou skladbu, úspornost hereckého projevu, dějovou zkratku atd. Realizuje se v řadě žánrů a v konkrétních zákonitostech poetiky.

Dokumentární film: Podle definice je to vyjádření skutečnosti se záměrem působit na rozum a cit diváka za pomoci faktů nebo jejich poctivé a přesné rekonstrukce tak, aby byly vědomě zvyšovány a rozšiřovány lidské vědomosti a pravdivě vloženy problémy a jejich řešení v oboru společenském, sociálním, kulturním, ekologickém či hospodářském.

Animovaný film: Je obecně charakterizován jako souvislá řada postupně snímaných fází kresby, loutky, neživých i živých předmětů, jejichž poloha a tvar se mění mezi jednotlivými okénky filmu, ale iluzi plynulého pohybu lze vidět až při projekci. Podle ortodoxních výrobních postupů se animovaný film dělí na kreslený, loutkový, animace předmětů, pixilaci a počítačovou animaci. Pixilace znamená zachycování živého člověka.⁵ (*Ukázka pixilace v přiloženém DVD. Videoukázka č. 1*)

Multimediální tvorba: V současné době prochází velikým vývojem. Přesná definice či zaměření neexistuje. Multimediální tvorba zahrnuje vše od školních videí, prezentací přes laternu až do prezentací v počítačích.

Experiment: Specifický žánr, který reflektuje určité postoje autora a vyjadřuje jeho subjektivní pocity. Experimentální tvora se odlišuje od běžné tvorby a to způsobem zpracování, barvou, filmovou skladbou apod. Experimentální tvorba nemá stanovená zásadní pravidla a proto je velmi různorodá.

2.3. Film v tvůrčím kontextu

Film anebo audiovizuální dílo plnící určité normy lze využít jako tvůrčí prvek probouzející ve studentovi určitou myšlenku, představu či ideu tvorby. Podpora fantazie je u mladých lidí nutná, téměř nezbytná pro fungování osobnosti. Audiovizuální dílo podporuje tvůrčí myšlení osobnosti, nutí diváka uvažovat nad situacemi, jednáním a problémy ve filmu. Audiovizuální díla mají určitě pozitivní vliv na jedince stejně tak, jako divadelní představení anebo dobrá

⁵ KALLISTA, Jaromír. Filmová produkce (studijní materiály FAMU)

kniha. Jedna z četných rolí umění a filmu vůbec je motivační a inspirativní buňka. Tato buňka tvoří náplň kreativního myšlení.

2.4. Zapojení filmu do výuky

Zapojení audiovizuálního díla do výuky má dvě podoby. Jednou z těchto forem je práce na filmu, čili kolektivní vytváření filmu v rámci výuky ve škole. Studenti se chovají jako filmový štáb a zpracují danou látku tak, aby byli schopni reprodukovat svoji vizi divákovi a sdělit mu potřebné minimum informací. Druhý směr je práce s filmem a tím myslíme instalování filmu přímo do výuky. Film slouží jako simulační model prezentující zde určité události, jednání, myšlenky apod.

2.4.1. Práce na filmu (Tvorba filmu)

Práci na filmu se rozumí kolektivní vytváření audiovizuálního díla za účelem vzdělat se, odnést si, pobavit se, porozumět. Celková práce vytváření filmu se skládá z několika obtížných cyklů, které na sebe navazují. Audiovizuální dílo je tvořeno kolektivem, který si stanoví dílčí role a úkoly. Práce na filmu má nedílnou součást jak praktického vzdělání studenta (získání praktických zkušeností, uvažování v praxi, řízení kolektivu a jednání), tak teoretického vzdělání (získání informací o problematice). V neposlední řadě to může vést k zájmovému poznání, čili získání nějaké zájmové činnosti. (Ukázka práce na filmu DVD, videoukázka č. 2)

Film můžeme brát jako život v životě, ale tento život tvoří kolektiv na základě stanovených norem vzniku. V podstatě se v tvorbě filmu uplatní každý člověk s jakýmkoliv vzděláním a zájmem. Obsah práce na filmu je různorodá a zasahuje do všech oblastí.

Fáze vzniku:

- a) *Kolektivní stanovení námětu. (o čem se bude točit)
- může stanovit učitel na základě probírané látky.*
- b) *Za jakých podmínek a prostředků. (rozpočet a podmínky vzniku)*
- c) *Sestavení námětu, povídky, synopse. (stručný popis pro tvorbu scénáře)*
- d) *Konzultace s odborníkem na dané téma. (řeší se pravděpodobnost situací apod.)*
- e) *Vytvoření literárního scénáře. (obsahuje dialogy a popis scén)*
- f) *Napsání technického scénáře. (popis situací, typ záběrů, stopáž)*
- g) *Nakreslení stoaryboardů. (náčrtky jednotlivých scén s popisem)*

- h) Plánování natáčení, udělení rolí. (finální přípravy před začátkem tvorby)*
- ch) Začátek natáčení. (samotná výroba, několik etap)*
- i) Postprodukce. (střih, zvuk, barvy...)*
- j) Neoficiální projekce, konzultace. (odborník zhodnotí zpracování)*
- k) Příprava projekce, propagace, informování. (vytvoření obalu, příprava premiéry)*
- l) Premiéra (projekce dokončeného díla)*

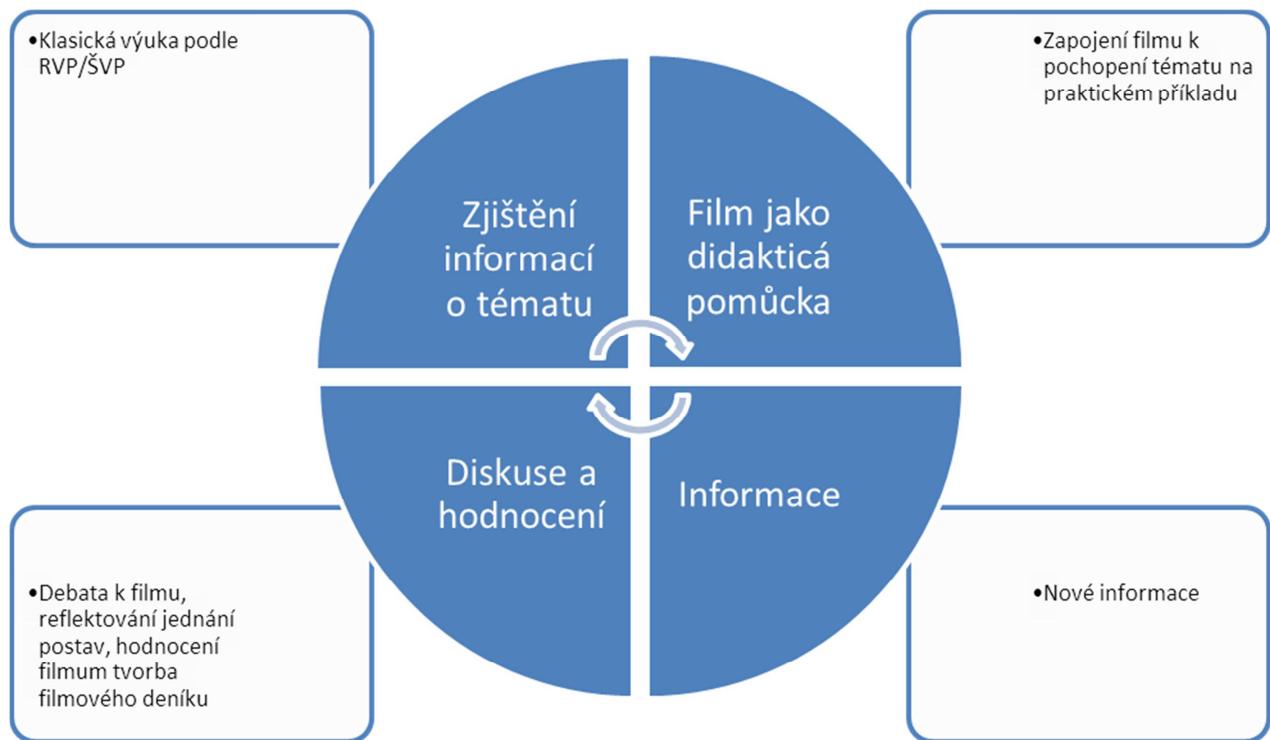
(Mo. 2: Jednotlivé fáze během výroby audiovizuálního díla)

2.4.2. Práce s filmem (Film jako učební pomůcka)

Práce s filmem je určeno jako zapojení filmu do výuky v podobě učební pomůcky. Pedagog studentovi doporučí film, který souvisí s výukou. Student může film shlédnout doma a poté proběhne ve škole diskuse k filmu. Jednou z jiných forem je pustit film přímo ve výuce, ale záleží na prostoru, který by byl filmu věnován. Jinou z možností je aplikování školního/studentského filmového klubu odpoledne po vyučování. Nejlepší osvědčenou formou je odpolední filmový klub, protože se projekce zúčastní jedinci, kteří se o daný problém zajímají a rádi se zájmem se zapojí do diskuse.

Film může posloužit jako vynikající didaktická pomůcka, jelikož prakticky ukazuje problematiku posazenou do určité problematiky z různých oborů. Film je zobrazení příkladů ze života, zasazených do obrazu.

Použití filmu coby pomůcky se skládá ze čtyř částí. Průvodní hodiny (vysvětlení tématu), projekce (samotný film), diskuse (debata k filmu, vytvoření recenzí, filmového deníku, reflexe).

(Mo. 3: Ukázka zapojení filmu jako vzdělávací pomůcky)

2.4.2.1. Jeden svět na školách

Jeden svět na školách je vzdělávací program, jehož úkolem je nabízet školám dokumentární filmy a jim podobné metodické pomůcky. Tento program zahrnuje dokumentární tvorbu zahrnující různá témata a mající různá poslaní. Ukázalo se, že právě filmová tvorba má tu moc a potenciál oslovit mladé lidi, studenty základních a středních škol. Hlavním úkolem tohoto projektu je zaobírat se tématy, jako jsou:

- Lidská práva
- Globální a rozvojové vzdělání
- Problematika menšin
- Sociální problematika
- Moderní československé dějiny
- Občanská angažovanost
- Životní prostředí
- Mediální vzdělávání

V rámci programu Jeden svět na školách je nabízeno základním i středním školám více než 300 dokumentárních filmů, dále se tento projekt snaží podporovat a vytvářet filmové studentské kluby a různé jiné aktivity. V neposlední řadě v rámci projektu vzniklo spoustu

soutěží převážně tvůrčího charakteru (literární soutěže) atd. Celý program je koncipovaný k podporování studentů středních a základních škol skrze základ multimediální výchovy a společenských věd obecně. Veškeré filmy jsou dokumentární a jsou tématicky, obsahově a délkově přizpůsobeny výuce ve školách. Tento projekt je samozřejmě přínosný ať už z pohledu výukového, kdy jsou v rámci projektu dostupní zajímavé filmy, tak z pohledu kulturně-historického, jelikož všechny tyto filmy mají vypovídající hodnotu o době či problému, o kterém pojednávají. Metoda aplikování filmu do výuky (práce s filmem) nemusí nutně přikazovat dokumentární tvorbu. V souvislosti s výukou lze aplikovat různá díla žánrově i obsahově odlišná, ale Jeden svět na školách je jednoduchá a přístupná možnost pro školy.

2.5. Aplikace v rámci mezipředmětových vztahů

Audiovizuální dílo jako celek lze aplikovat v rámci mezipředmětových vztahů jako didaktickou pomůcku. Jak dnešní mládež může pochopit 80% společensky závažných témat a získat na věc zcela objektivní názor bez předsudků? Samozřejmě film může sloužit jako takový činitel, utvářející v jedinci tento názor anebo mu zcela odlišnou cestou může problém v rámci dané filmové látky objasnit. V dějepise poslouží historické filmy, dokumentární tvorba, multimediální tvorba stejně tak vhodně, jako v biologii filmy o přírodě atd. Vzdělávací prvek nemusí být snímek zcela výchovný anebo vzdělávací, který je určen dle norem MŠMT, ale může se jednat o jakékoliv dílo, které se týká dané souvislosti s výukou.

Ve vyučovacích hodinách ve většině případů není dostatek prostoru pro sledování filmů, ale učitel může doporučit danou látku jako „domácí úkol“. Stejně tak, jako dobrá kniha poslouží i dobrý film.

V aplikování filmu do výuky v rámci mezipředmětových vztahů musíme rozlišit vědy společenské (filosofie, náboženství, cizí a mateřský jazyk) a vědy přírodní (matematika, biologie, chemie, fyzika...) V některých případech lze ještě utvořit podskupinu k těmto vědám, jež můžeme nazvat tvůrčí vzdělávání (hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní činnost, rétorika) Tato podskupina se může velice přibližovat jak společenským, tak přírodním vědám. Například hudební výchova, respektive její teorie, má velice blízko k matematice stejně tak, jako obsah samotné výuky se může řadit mezi společenské vědy.

2.5.1. Společenské vědy

Humanitní a společenské vědy jsou obecně vědy, zabývající se člověkem a společností. Na rozdíl od přírodních věd (fyzika, biologie) nejsou důsledně exaktní a umožňují vstupovat subjektu do pozorování. Tento vstup subjektu je však mnohdy žádoucí a jediný možný, protože mnohdy je předmětem společenských věd nějaká stránka subjektu. Vést jednoznačnou dělící čáru mezi humanitními a společenskými vědami lze velice obtížně, nicméně zpravidla se uvádí, že společenské vědy jsou charakteristické vyšším stupněm kvantifikace a využíváním obvyklých vědeckých metod, např. experimentu, zatímco humanitní vědy mají spíše analytický charakter.

-Ve společenských vědách je přínos převážně z hlediska práce s filmem, čili posuzování filmu jako učební pomůcky. Film můžeme ve skupině reflektovat a pochopit na příkladech vyplývajících ze scénáře pochopit souvislosti s danou látkou.

-V rámci práce na filmu, čili vytváření audiovizuálního díla, se v humanitních a společenských vědách uplatní především myšlenkové pochody, práce s lidmi, konzultace s kolektivem pro filmovou práci.

2.5.2. Přírodní vědy

Přírodní vědy je označení pro soubor věd, zkoumajících vědeckými metodami řád a zákony, kterými se řídí vesmír, vycházející z přírodní filozofie. Důsledným důrazem na používání čistě vědeckých metod se odlišují od filozofie, teologie a společenských věd a jsou základem pro rozvíjení tzv. aplikovaných věd.

-V přírodních vědách, jako je matematika, biologie apod. se uplatní především dokumentární tvorba pojednávající o určité problematice anebo film, který pojednává na určitém příkladu o probírané látce.

-Ve výrobě audiovizuálního díla se procvičí logické myšlení a návaznost obrazu ve filmu, technická úprava film a postprodukce (střih, zvuk, kamera, expozice, architektura). Pokud si kolektiv studentů vybere tvorbu filmu, měl by tedy tvořit spíše dokumentární film o matematice, fyzice a věcí s ní související.

2.5.3. Tvůrčí výuka (výchovy)

Tvůrčí výuka souvisí v jistém směru s humanitními obory, ale i s přírodními vědami. Pokud budeme brát hudební výchovu jako tvůrčí výuku, musíme znát skutečnost, že hudební teorie i praxe má velmi blízko matematice. Notový zápis, intervaly, délky trvání not apod. To vše souvisí s matematikou. Hudební teorie má logicky uspořádané celky právě kvůli matematické dokonalosti. Stejně tak jako matematika souvisí hudební výchova se společenskými obory. Tvůrčí výuka má specifický profil. Základem této výuky je poskytnout studentovi informace a následně ho učit novým tvůrčím dovednostem (hudební výchova, výtvarná výchova, multimediální seminář, odborné předměty s tvůrčím zapojením).

-Praktické využití při tvůrčí výuce je různorodé. V souvislosti se zapojením práce na filmu můžeme studenty podporovat z literárního směru a to tvorbou scénářů, synopsí, námětů a povídek, které by se poté museli přepracovat do filmového textu.

-Zkušenosti z výtvarné výchovy se uplatní především v tvorbě barvy obrazu (rozlišování černé a bílé, dobarvování, vytváření kontrastů). Jiné výtvarné uplatnění souvisí s tvorbou storyboardů, čili nákreseů jednotlivých scén z pohledu kamery. Jedná se o nákresey situací v každé scéně.

-Hudební spojení s filmem je obecně platné a zapojení vhodné hudební látky do filmu je klíčové. Hudba podbarvuje film a dopomáhá divákovi docílit přesné nálady v obraze. I během střihu je potřeba dodržovat spojení mezi jednotlivými záběry a důrazy v hudbě.

Film v kontextu s povinnou četbou – literaturou:	Film v kontextu s hudební výchovou:
Česká tvorba: Obsluhoval jsem anglického krále Ostře sledované vlaky Světáci Rozmarné léto Báječná léta pod psa Zahraniční tvorba: Mládí v hajzlu Zelená míle Dorian Graye Oněgin Pán Prstenů Lolita	Amadeus Cabaret Černá labuť Rebelové Šakalí léta Carmen Ragtime West side story Zpívání v dešti

Film v kontextu s dějepisem:	Film v kontextu s občanskou výchovou:
Na západní frontě klid Kolja Pianista Tobruk Lidice Pelíšky Musíme si pomáhat Tmavomodrý svět	Lid vs. Larry Flint Muž na měsíci Requiem za sen Kazajka Kult hákového kříže Občan Havel Odcházení
Film v kontextu s biologií:	Prevence ve filmu:
Microcosmos Život zvířat	Katka Děti ze stanice Zoo Bojím se tě, světe Perníková věž Brak

(Mo. 4: Film v rámci mezipředmětových vztahů)

2.6. Očekávané výstupy zapojení filmu do výuky

- Student získá nové vědomosti v různých oblastech
- Zájem o danou látku, učivo
- Samostatné uvažování a chápání problému
- Upevnění vlastního názoru
- Osvojit si schopnost konstruktivně kritizovat, posuzovat
- Být v určitých směrech objektivní
- Podpora zájmové činnosti
- Objevení nových možností volnočasových aktivit
- Nalézání nových duchovních a materiálních hodnot studenta
- Nové vědomosti v oblasti kulturní
- Získání všeobecných znalostí

3. Využití multimediální výchovy

3.1. Multimediální výchova

Multimediální výchova je vzdělávací předmět, který MŠMT zahrnuje do vzdělávacího programu v roce 2005 a je stanoven v RVP pod označením 82-41-M/17. Multimediální výchova je předmět, který učí jedince/kolektiv poznávat okolní svět, vyjadřovat se, pracovat skrze/s multimédií. Multimédií se rozumí prvky moderní komunikace (televize, počítače, kamery, fotoaparáty, rádio) v kontextu s literaturou, psanou publicistikou atd. Cílem je zacházet a třídit informace. Multimediální výchova také vede studenty k projevu o nějakou zájmovou činnost, znalost konstruktivního posuzování a vlastní tvořivost.

Aplikace předmětu probíhá na vybraných vzdělávacích institucích, především na odborných školách se zaměřením na multimédia prostě-sdělovací prostředky. V současné době multimediální výchovu přijaly soukromé školy, vybrané základní školy, odborné střední školy, gymnázia a forma výuky je v rámci projektových dnů, seminářů anebo tvůrčích dílen (workshopů).

Možnosti aplikování:

Workshop	Jednorázová akce kratšího rozsahu s vedoucím lektorem. Lektor je z pravidla zkušený odborník. Workshopy mají různé formy a různá využití. Jedná se o praktické využití nabitých vědomostí. V multimédiích mohou mít klíčovou roli umělecké a tvůrčí workshopy s výstupem podpory talentu jedince, či kolektivu.
Projektový den	V okruhu škol tento projektový den může přímo i nepřímo souviset s výukou. V našem tématu lze aplikovat například projektový den zaměřený na psychické poruchy a jako filmová „mediální“ pomůcka poslouží film z prostředí psychiatrických léčen.
Pravidelná výuka	Zapojení filmu v pravidelné výuce musí být efektivní, a proto je vhodné vybrat tematickou danou látku. Využití vidím z pravidla ve společenských vědách. Ve výuce cizích jazyků lze využít cizojazyčnou verzi s titulky. Ve výuce můžeme zapojit jakýkoliv žánr. Musíme však dobře zvážit jak časté bude zapojování filmu coby pomůcky. Nejvhodnější aplikování je po probrání daného celku anebo jednoduše poradit studentovi daný film.
Volnočasová akce/aktivita	V této aktivitě výuka souvisí spíše s osobností jedince. Je pouze v jeho vůli zajít do kina, navštívit filmový klub anebo nějaký filmový festival.
Zájmový kroužek	Zájmové kroužky mají mnoho účelné využití. Pokud se stále pohybujeme v okruhu multimédií, tak určitě s tím souvisí členství ve filmových klubech či navštěvování např. kroužku mladých umělců, kreativní tvorba, filmová dílna.

(Mo. 5: Možnosti aplikování)

3.2. Možnosti ŠVP a RVP

Rámcový vzdělávací program je nadřazený školnímu vzdělávacímu programu. O jeho funkcích, výhodách a nevýhodách se ve své práci nezabývám. Snažím se pouze sledovat příznivost podmínek k aplikaci práce s filmem nebo práce na filmu. Opět musíme rozlišit směr Práce s filmem, jelikož tento směr označuje pouze využití filmu jako vzdělávací pomůcky a jeho aplikace do výuky je multidisciplinární, čili vhodná v rámci mezipředmětových vztahů do každého vyučovacího předmětu jakéhokoliv charakteru. Práce na filmu označuje samotnou tvorbu audiovizuálního díla na zadané téma a jeho aplikace je vhodná spíše do předmětů související s výukou informačních technologií a multimediální výchovy.

Učební osnovy obsahovaly doposud jen soupis učiva, které má být „probráno“. Předpokladem bylo, že pokud žáci vstřebají toto učivo, osvojí si také určité dovednosti. Přitom si ovšem každý učitel mohl za předepsaným učivem představovat různě náročné dovednosti, nebyl stanoven žádný „standard“, který by určoval minimální úroveň dovedností společnou pro všechny žáky. RVP popisuje vzdělávací obsah jinak – jednak formou očekávaných výstupů, které určují právě úroveň znalostí a dovedností, které by měli zvládnout všichni žáci, jednak formou učiva, které slouží jako prostředek k dosažení očekávaných výstupů.⁶

Z výukových programů vyplývají nemalé výhody použití práce na filmu/ s filmem. Pedagog si sám může upravit výuky a sestavit zde i prostor pro zapojení audiovizuálního díla do výuky. Zjistil jsem, že samotné zapojení práce na filmu, čili jeho tvorbě je časově náročný cyklus, na jehož realizaci by byl prostor spíše v mimoškolních klubech, hodinách informačních technologií, žurnalistice či samotné multimediální výchovy či semináře. Multimediální výchova je podstatný mezník zapojení filmu do výuky, jelikož právě v multimediální výchově je dostatek prostoru pro tvorbu. Práce s filmem se dá aplikovat do jakéhokoliv předmětu bez závislosti na směru a charakteru. Ovšem toto platí jen za předpokladu dostatečného prostoru v hodinových dotacích. Osobně preferuji mimoškolní klub ovšem v kontextu témat, které odkazují na běžné společenské problémy.

⁶Dostupné na: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/1302/RVP-A-SVP-OBECNE.html/>

3.3. Práce s multimédií

Multimédia jsou komunikační a informační prvky, jako například televize, počítač, internet, zapojené do určité souvislosti spolu s literaturou apod. Cílem multimédií je pomáhat člověku tím myšleno informovat, komunikovat, pracovat, vytvářet. Multimédia jsou v jistém pohledu vyjadřovací prvek a umění je cestou vyjádřit se, říci názor. Určitě mají velkou úlohu ve vzdělávání, ale na druhou stranu můžou člověka ohrozit. Člověk by si měl uvědomit, jak s multimédií zacházet.

Jedním z klíčových motivů ve vzdělávání je film a není myšleno jen konkrétní hotové audiovizuální dílo, ale studenti se mohou o vznik nového díla zapojit. Toto dílo by zrcadlilo jejich postoje úměrné věku, vzdělání a reflektující myšlenkové pochody studentů. Snímek může hrát podstatnou funkci ve výuce. Studenti si zvolí téma a toto téma zasadí do určitého kontextu. K samotné tvorbě patří několik etap jako projednání tématu, vytvoření popisu, konzultace s odborníkem, vytvoření literární předlohy, vytvoření výtvarné předlohy, odborné konzultace, úpravy, natáčení, postprodukce, atd. Jedná se o dlouhý a náročný proces, během kterého lze získat spousty zkušeností a poznatků.

Didaktickou multimediální pomůckou v rámci vlastní tvorby je určitě kamera. V souvislosti zapojení konkrétního filmu do výuky je nosič s určitým dílkem. Pokud studenti v rámci praxe vytvářejí fotografický designe, pomůckou je fotoaparát a počítač. Různorodost pomůcek je opravdu vysoká.

4. Metodologie přístupu k výuce

4.1. Aplikování audiovizuálního díla jako pomůcky.

Film aplikovaný do samotné výuky můžeme pojmenovat jako didaktickou pomůcku. Zdá se, že filmový příběh vychází především z psychologie postav, z jejich vzájemných vztahů a proměn těch vztahů – podobně jako povídka, román nebo jevištní drama, i když způsob narace je jiný.⁷ Z předchozí ukázky vyplývá, že film je v podstatě proměna a vývoj vztahů. Film je v podstatě život. Veškeré příběhy vychází ze zkušenosti autorů a odrážejí určitou událost. Během výběru filmové látky je třeba dát pozor, jelikož ne veškerá tvorba může být objektivní v celém svém měřítku. Proto je dobré využít kánonu filmové tvorby (viz následující kapitola 4.2.1.).

4.2.1. Výpis filmové tvorby

Výběr 20 filmových děl podle kánonu Československé filmové databáze. Výpis pochází z roku 2007 a obsahuje nejpřínosnější a nejúspěšnější snímky v historii filmu.

Název film	Země/ datum/ režie
Tenkrát na Západě	(Itálie / USA, 1968, Sergio Leone)
Kmotr	(USA, 1972, Francis Ford Coppola)
Amadeus	(USA, 1984, Miloš Forman)
Apokalypsa	(USA, 1979, Francis Ford Coppola)
Někdo to rád horké	(USA, 1959, Billy Wilder)
Butch Cassidy a Sundance Kid	(USA, 1969, George Roy Hill)
Vetřelec	(USA / Velká Británie, 1979, Ridley Scott)
Sedm statečných	(USA, 1960, John Sturges)
Forrest Gump	(USA, 1994, Robert Zemeckis)
Na sever severozápadní linkou	(USA, 1959, Alfred Hitchcock)
Lovec jelenů	(USA / Velká Británie, 1978, Michael Cimino)
Blade Runner	(USA / Hong Kong, 1982, Ridley Scott)
Život Briana	(Velká Británie, 1979, Terry Jones)
Zpívání v dešti	(USA, 1952, Gene Kelly / Stanley Donen)
Dobytelé ztracené archy	(USA, 1981, Steven Spielberg)
E.T. - Mimoszemšťan	(USA, 1982, Steven Spielberg)
Tenkrát v Americe	(USA / Itálie, 1984, Sergio Leone)
V pravé poledne	(USA, 1952, Fred Zinnemann)
Kmotr II	(USA, 1974, Francis Ford Coppola)
Mlčení jehňátek	(USA, 1991, Jonathan Demme)

(Výpis zahraniční tvorby podle kánonu filmu na www.csfd.cz)

⁷ DOHNAL, Lubor. Glosy o scénáristice.

Název filmu	Země/ datum/ režie
Limonádový Joe aneb Koňská opera	(Československo, 1964, Oldřich Lipský)
Cesta do pravěku	(Československo, 1955, Karel Zeman)
Obecná škola	(Československo, 1991, Jan Svěrák)
Vesničko má středisková	(Československo, 1985, Jiří Menzel)
„Marečku, podejte mi pero!“	(Československo, 1976, Oldřich Lipský)
Pelíšky	(Česko, 1999, Jan Hřebejk)
Cesta do hlubin studákovy duše	(Československo, 1939, Martin Frič)
Vrchní, prchni!	(Československo, 1980, Ladislav Smoljak)
Světáci	(Československo, 1969, Zdeněk Podskalský st.)
Kolja	(Česko, 1996, Jan Svěrák)
Ecce homo Homolka	(Československo, 1969, Jaroslav Papoušek)
Smrt krásných srnců	(Československo, 1986, Karel Kachyňa)
Kristian	(Československo, 1939, Martin Frič)
Tři oříšky pro Popelku	(Československo / NDR, 1973, Václav Vorlíček)
Císařův pekař – Pekařův císař	(Československo, 1951, Martin Frič)
Slavnosti sněženek	(Československo, 1983, Jiří Menzel)
Baron Prášil	(Československo, 1961, Karel Zeman)
Nejistá sezóna	(Československo, 1987, Ladislav Smoljak)
Čarodějův učeň	(Československo / Západní Něm. 1977, Karel Zeman)
Adéla ještě nevečeřela	(Československo, 1977, Oldřich Lipský)

(Mo. 6: Výpis tuzemské filmové tvorby podle kánonu filmu na www.csfd.cz)

4.2.2. Rozbor filmového díla

Jako vstup v rámci rozboru filmového díla můžeme použít jakékoliv audiovizuální dílo, žánrově volitelné, ale v kontextu s daným tématem. Dosavadní filmová tvorba je velmi různorodá a spektrum využití filmu v rámci vzdělávání je široké.

Diskuse by měla být orientovaná na divácké zvyky a zkušenost mladých lidí s filmem. Proto se nabízí tematicky spřízněné filmy především z hollywoodské anebo domácí produkce, které jsou všeobecně známé (nebo alespoň herci). Pedagogicky je tak vhodné navázat na latentní znalosti o dramaturgické stavbě vyprávění příběhů a filmové estetiky, ty aktualizovat, uvědomit si je a zpracovat je coby aktivní znalosti pro případnou vlastní tvorbu. Zároveň s tím reflektovat téma, jeho uchopení, mechanismy zjednodušení.⁸

Rozprava v jedinci upevňuje schopnost vést s oponenty, coby s ostatními účastníky diskuse, dialog. K diskusi patří schopnost vyslechnout názor jiných a prezentovat vlastní. V rámci diskuse jedinec nachází nové hodnoty, názory a hlavně získává vědomosti o daném problému. V našem případě se diskutování vede v rámci výuky se zapojením multimediálního prostředku, coby filmového díla, vztahujícímu se k dané problematice. Je vhodné vést rozborovou rozmluvu s odborníkem a laikem zároveň a sledovat myšlenkové pochody,

⁸ HNILICOVÁ, Jana a kol. Mediální tvorba v kontextu vzdělávání.

popřípadě znát pohled na věc z odborného a laického hlediska. V kontextu se vzděláváním se odborníkem rozumí pedagog daného předmětu a laikem se rozumí student. Od studenta se očekávají alespoň minimální znalosti k tématu, které získá v průběhu vyučovacích hodin a diskuse.

Diskusi je žádoucí provést bezprostředně po zhlédnutí filmu, otázky a návrhy k zamyšlení jak k formě (umělecko-řemeslném zpracování filmu), tak obsahu (vztah k tématu) můžeme buď dát na papíře, nebo promítnout na plátno. Pokud chceme směřovat pozornost studujících již v průběhu sledování, pak jim můžeme otázky položit před začátkem filmu a instruovat je, aby psali případné poznámky. Diskusi – o určitých námětech či otázkách je možné diskutovat v menších skupinkách – se snažíme vést s oporou v otázkách a námětech k zamyšlení, ale primární je samostatná či společná reflexe filmu studujícími, vyjadřování jejich postojů, kritiky, postřehů atp., proto není bezpodmínečně nutné k diskusi svazovat držení se vypsáných otázek.⁹

Je tedy zřejmé, že diskusi o filmovém díle či probírané látce vedeme několika možnými způsoby. Jedná se písemný rozbor a ústní rozbor. Ústní rozbor můžeme dále rozlišit na rozbor v malých skupinkách, či velkých skupinách. Můžeme rozlišit také předmět diskuse. Diskuse se může týkat přímo filmu, probírané látky, popřípadě může být v kombinaci obou způsobů.

David Lynch, proslulá filmová osobnost, v jedné knize vzpomínal na svá studia a poznávání filmu: „Za celý život jsem chodil na jediný předmět o filmu – vyučoval ho profesor Frank Daniel. Během semináře studentům pouštěl filmy a řekl jim, ať se zaměří jen na jeden prvek: kameru, zvuk, hudbu, herectví, nebo obsazení. Potom jsme rozebírali, jak byl v daném filmu určitý prvek využit, porovnávali jsme navzájem poznatky a objevili jsme díky tomu obrovskou spoustu úžasných věcí. Bylo to fascinující. Ale fungovalo to jen proto, že Frank, stejně jako všichni dobří učitelé, dokázal studenty inspirovat a nadchnout pro věc.“¹⁰

Záleží pouze na pedagogovi, kterou z těchto cest si zvolí. Je srozumitelné, že diskuse v tomto měřítku obohacuje komunikační schopnosti studentů, schopnosti samostatného uvažování, přijímání kritiky, určování kritiky, obhajobě vlastního názoru, vyslechnutí jiných názorů. Velikým problémem je, že mládež se otevřené diskuse bojí a proto ji nevěnují dostatečné soustředění. Mnoho studentů se bojí prezentovat své postoje a názory, což je škoda.

⁹ HNILICOVÁ, Jana a kol. Mediální tvorba v kontextu vzdělávání.

¹⁰ DONOLOVÁ, Helen. David Lynch vlastními slovy.

4.2.3. Tvorba filmového deníku

Ve slohovém cvičení lze využít film jako prvek, podrobující se literárnímu rozboru. Tento rozbor, nebo-li recenze je objektivní, ale i subjektivní hodnocení z pohledu diváka anebo odborníka. Lze v souvislosti s výukou psát recenze, posudky či dojmy z filmu.

Jinou formou je vedení si tzv. filmového deníku (podobně jako literární deník), který by reflektoval základní údaje o filmu, zajímavosti, postoj či názor diváka k filmu/tématu.

Název: Amarcord Režie: Federico Fellini

Scénář: Federico Fellini

Kamera: Giuseppe Rotunno

Hrají:

Rok vzniku: 1973

Země: Itálie

Jazyk: Italsky (anglické titulky)

Formát: 16:9 barevný

Délka: 118 minut

Synopse:

Film vypráví příběh italské dospívající mládeže v období třicátých let dvacátého století. Film je složen z četných povídek a v podstatě nemá děj. Postavy ve filmu řeší problémy s dospíváním, řeší lásku, sex, ale zároveň i přicházející Musolliniho vládu. Ve filmu se objevují tragické prvky spojené s komickými a to je pro Felliniho tvorbu typické.

Vlastní názor:

Film mě moc nezaujal už z toho důvodu, že nejsem příliš velký milovník klasických snímků, ale obdivuji, jak Fellini brilantně dokázal natočit film s komickými a tragickými prvky a jak krásně zmapoval život tehdejší mládeže. Film je v tomhle ohledu nadčasový, a když vezmeme v úvahu kameramanskou práci a střih, tak i na dnešní dobu je poměrně přečnivající. Film zastihují perfektní herecké výkony a hudba autora Nina Roty, která filmu dodává pravou italskou atmosféru. Co se příběhu týče, nelíbilo se mi pojetí filmu jako natočení několika povídek spojené dohromady, ačkoliv spolu nemají žádnou souvislost a děj.

Závěr:

Film doporučuji spíše milovníkům italského humoru.

Zajímavosti: (nepovinné)

Zde se mohou psát ocenění, zajímavosti z natáčení...

Filmové chyby: (nepovinné)

Hodnocení:

6/10

(Mo. 7: Ukázka filmového deníku)

4.2.4. Reflektování poznatků z filmu

Na základě shlédnutí filmového díla můžeme reflektovat spousty událostí z filmu. Můžeme diskutovat o příčinách, krizích anebo rozebírat jednotlivé charaktery a zamýšlet se nad jejich jednáním. Vše vychází ze závislosti na předmětu, probírané látce a multimediální pomůcce.

Musíme vhodně vybrat filmovou pomůcku a zasadit ji do určitého kontextu s probíranou látkou. Pokud se pedagog rozhodne ukázkou realisticky zobrazit válečné dějiny, tak zvolí snímek z určitého období války. Podle času, místa, ale i příběhu a události pedagog zvolí určitý dotazník, na základě kterého student reflektuje klíčové momenty. Pedagog může zvolit otevřenou diskusi anebo určit téma diskuse. Jednou z forem prověření znalostí studenta je ovšem i písemný dotazník. V rámci dotazníku studenti odpovídají na předem stanovené otázky. Odpověď každého studenta bude individuální a tak nelze očekávat unifikovaný výsledek jejich práce.

4.2.5.1. Dotazník

Forma dotazníku je specifická dle příslušné filmové látky, vyučovanému předmětu, věku studentů apod. Pokud se v hodině zaměříte na psychologii, tak je vhodné dotazník uzpůsobit na reakce hlavních hrdinů, příčiny chování atd. Dotazník vedeme formou ústní, kdy pedagog vede se studenty dialog a ptá se jich na určité otázky, směřující k určitému závěru. Jiná forma je písemný dotazník vedený formou jasně formulovaných otázek. Před vypracováním dotazníku je opět nutné zaměřit se na konkrétní oblast, ať už se jedná o technickou stránku filmu, rozbor psychologie postav, událostí atd.

Film:

Zasaďte film do určitého období:

O kterých klíčových událostech film vypovídal:

Popište chování hlavních postav ve filmu (vysvětlete možné příčiny):

Charakterizujte filmovou látku:

(Mo. 8: ukázka možné podoby filmového dotazníku písemnou formou)

4.3. Vytváření audiovizuálního díla (Práce na filmu)

Proces výroby filmu je náročný a dlouhý. Skládá se z několika částí, které na sebe navazují a nelze je od sebe oddělit. V následujících kapitolách konkretizují jednotlivé postupy přípravy a výroby audiovizuálního díla. V České republice existuje málo odborných metodických příruček, které popisují jednotlivé fáze výroby, ale osobně preferuji publikaci Mediální tvorba v kontextu vzdělávání. V této publikaci autorský kolektiv popisuje vytváření filmu jak teoreticky, tak prakticky na příkladu česko-německého mediálně pedagogického projektu o genetice.

V následujících kapitolách stručně popíšu jednotlivé fáze. Jelikož proces výroby filmu je dosti náročný a terminologie velice různorodá, doporučuji vyhledat výše uvedenou odbornou publikaci.

4.3.1. Tvorba filmu

Tvorba filmu je jednou z možností, jak využít multimédia a konkrétně film ve vzdělávání. V rámci tvorby je nezbytně nutné si stanovit téma, které bude zpracováváno prostřednictvím audiovizuálního díla. Pedagog může vycházet z probírané látky a opět může aplikovat výrobu přímo ve vyučování, ale z důvodu časové náročnosti výroby bych opět preferoval nezávislou mimoškolní aktivitu. V této práci nebudu určovat konkrétní téma, jelikož se jedná pouze o teoretické zaznamenání potenciální možnosti postupu ve výuce/tvorbě.

4.3.1.1. Příprava filmu

Pokud je stanoveno téma, bylo by vhodné určit dílčí role ve výrobě. Počet členů štábu, může opět vycházet z počtu studentů, kteří se do projektu zapojí. Základní štáb se skládá z koordinátora, kterým může být pedagog/lektor nebo někdo, kdo bude koučovat tvůrčí skupinu. Další nezbytně důležitou osobou je producent/vedoucí výroby, což by měl být student s ekonomickým uvažováním a dovedností řídit kolektiv lidí. Režisér je spíše uměleckým dílem filmu a usměrňuje lidi ve štábu k vykonávání práce. Jeho povinností je řídit herce a štáb tak, aby byli schopni reprodukovat literární látku pro diváka. Nedílnou součástí jsou ovšem kameramani, střihači, zvukaři apod. Z pravidla to bývají studenti s technickou zdatností. Jejich práce je dokončit film v období postprodukce.

Funkce:

Dílčí úkoly:

Potřebné dovednosti:

Producent	Určuje úkoly/ řídí kolektiv/ rozhoduje o finanční stránce díla/ zařizuje natáčení, prostory apod./ shání prostředky k výrobě.	Musí mít organizační schopnosti/ schopnosti jednat s lidmi/ ekonomické uvažování/ musí znát moderní trendy a zákony.
Scénárista, dramaturg	Vytváří literární strukturu filmu spolu s konzultanty a režisérem. Vytváří příběh, který je stavební pilíř filmu.	Musí mít dobré jazykové schopnosti/ znalost českého jazyka a gramatiky/ musí mít nadání pro vytváření literárního díla.
Režisér	Řídí štáb ke konečné filmařské vizi filmu. Reprodukují práci štábu pro diváka.	Organizační schopnosti/ práce s lidmi/ umělecké cítění apod.
Stříhač, zvukař, kameraman	Vytváří technickou stránku filmu, zvuk, střih, obraz... Jejich práce je od natáčení filmu po jeho finální zpracování.	Technické dovednosti/ práce s PC/ kamerou/ fotoaparátém/ umělecké cítění
Herci	Převyprávějí film pro diváka. Hrají udělené role.	Musí umět hrát/ zpívat/ tancovat apod.
Konzultant	Odborník, který radí štábu, jestli reflektovaná situace je možná apod.	Musí to být odborník v daném oboru, popř. problematice.
Coach	Řídí štáb v rámci tvorby. Nepřímo zasahuje do výroby, ale konzultuje postupy a pomáhá při výrobě.	Bývá to pedagog, odporník, lektor, který splňuje určité minimum.

(Mo. 9: tabulka podstatných úkolů a funkcí ve štábu)

4.3.1.2. Scénář a dramaturgie

Nedílnou součástí filmu je literární příprava. Na začátku je vždy myšlenka, která tvoří námět filmu. Námětem může být cokoliv. Ve scénáři se téma konkretizuje a doplní o dialogy. Literární scénář má různou podobu, ale nejčastější forma je rozdělení stránky do dvou sloupců, načež první značí dramaturgickou stopu (popis situace) a druhý sloupec je tvořen jednotlivými dialogy. Režisér spolu s kameramanem vytvářejí technický scénář, který tvoří strukturovanou kostru filmu. V rámci technického scénáře jsou zapsány veškeré situace, typy záběrů, stopáž apod. Studenti/štáb vytvářejí i storyboardy, což jsou nákresy scén do jednotlivých políček. Jedno políčko se rovná jednomu záběru. (příloha č. 1, 2, 3)

4.3.1.3. Režie

Funkce režie vychází z připraveného filmařského zázemí, které má na starosti producent projektu. Režisér vede štáb a reprodukuje myšlenku divákovi. Metody řízení jsou různorodé. Popis práce režiséra se může na první pohled podobat práci pedagogické, jelikož i režisér vede tým k nějakému společnému cíli.

4.3.1.4. Postprodukce

Finální fáze výroby filmu. V této fázi dochází k digitalizaci materiálu a jeho úpravám, jako je stříh, zvuk, barevné korekce apod. V dnešní době není problém prostřednictvím stříhových systémů vytvořit filmové zázraky. Trh je plný dostupných softwarů, jež jsou v různých náročnostech a uživatelských verzích. Ve fázi postprodukce by mělo dojít k dokončení filmu po všech stránkách a k závěrečné finalizaci materiálu. Pro zápis filmu se využijí různá média (DVD, VHS, DV).

4.3.2. Filmová teorie v kostce.

V rámci těchto workshopových prací není podstatné teoretizování a výuka filmové řeči apod. Nejúčinnější metoda je tzv. learn by doing, učení se prací samotnou. Význam této metody spočívá v tom, že kolektiv se během práce na filmu naučí praktickým základům. Hlavní podstatou vytváření filmu v rámci výuky není získání informací o filmařině samotné, ale práce je založena na vyjádření svého názoru, reflexi tématu, získání informací o tématu. Pro pedagoga v přílohách uvádím krátkou metodickou příručku s filmovou teorií, na základě které může pedagog vést filmový štáb.

4.4. Očekávané pedagogické minimum

Pedagog, jenž se snaží aplikovat film do výuky jakožto didaktickou pomůcku nebo pedagog, který chce využít práce na filmu v souvislosti s výukou, musí splňovat obecná kritéria.

Práce na filmu (tvorba filmu)

- Pedagog má základní znalosti filmové řeči, terminologie
- Pedagog je schopen koučovat tým filmařů
- Je vyžadován lektorský přístup, nikoliv čistě pedagogický
- Učitel pouze směřuje kolektiv k cíli a nepřímo zasahuje do tvorby
- Měl by znát dramaturgii filmu a strukturu filmu obecně

- Podmínkou je také přehled v oblasti kultury, filmu, umění

Práce s filmem (film jako didaktická pomůcka)

- Pedagog ví, jakou filmovou tvorbu zapojit do výuky
- Musí být pozorný divák a všímat si detailů
- Musí mít všeobecný přehled
- Je schopen vést diskusi na vyšší úrovni
- Měl by zapojit studenty do diskuse
- Je vyžadován multidisciplinární přehled
- Pedagog je schopen přirovnávat ukázkou k probírané látce
- Pedagog je schopen rozboru filmu
- Měl by umět objektivně i subjektivně zhodnotit filmové dílo a situace v něm

5. Vlastní poznatky

5.1. Filmové dílny a workshopy

Největší zkušenosti z aplikování filmu ve výuce či v jiných volnočasových aktivitách mám z různých filmových dílen, seminářů a workshopů, kterých se pravidelně zúčastňuji. Ve své práci uvádím ty největší a nejpřínosnější aktivity. Většina těchto akcí je vedena formou seminářů a workshopů v průběhu víkendu nebo prázdnin.

5.1.1. Český videosalon Ústí nad Orlicí

Český videosalon je celostátní nezávislou soutěžní přehlídkou neprofesionálního filmu, která se každým rokem v červnu koná v Ústí nad Orlicí. Celá přehlídka se odehrává v průběhu čtyř dnů a nese vzdělávací i kulturní charakter. Český videosalon slouží jako exhibice a soutěž amatérským filmařům, dále jako projekce a workshopy pro veřejnost a studenty. Filmy jsou různých žánrů a každý divák zde nalezne svůj oblíbený žánr. K promítaným filmům hovoří porota složená z odborníků, kteří s autory a diváky diskutují a rozebírají filmovou látku.

V době festivalu probíhá i workshop pro studenty, jehož podstatou je vytvořit krátké filmové dílko v minimálním čase a v omezených podmínkách. Workshopy a festival mají poměrně dlouhou tradici a tak se do Ústí vracejí stálí návštěvníci každým rokem.

Zpráva z workshopu a festivalu Český videosalon 2009: „ Po skončení přednášek jsme se shromáždili v předsálí městského kulturního domu. Měli jsme vytvořit tým složený z odlišných lidí. S Jirkou, mým asistentem, jsme si vybrali dva kluky stojící u dveří a pak jsme ještě přijali jednoho mladšího kluka. Náš tým byl sestaven. Teď jsme se seznámili a šli jsme společně do salonku, kde jsme probírali všechny věci kolem projektu. Hlavní koordinátor nám zadal práci, dal nám stativ a kameru. Náš tým se skládal z režiséra Lukáše Jirků, který se na festivalu prezentoval filmem Allan a jehož film získal druhou cenu. Byl jsem z tohoto filmu nadšený a největší radost jsem měl z toho, že v mém týmu je někdo tak zkušený. Lukáš byl kluk, který se nikdy těchto soutěží neúčastnil, jelikož to není finančně nenáročné, ale naopak musíte si našetřit poměrně slušné peníze, abyste nemohli zúčastňovat. Platí se většinou startovní poplatky, často jídlo a ubytování a cesta. Lukáš měl s sebou svého vedoucího výroby Jiřího Svobodu, jak se později ukázalo potenciálního producenta. Byl schopný sehnat veškeré prostředky k natáčení. Dalším členem byl Jakub Havlík ze sušického gymnázia, který se na soutěži prezentoval dokumentárním filmem o místní rodačce Janě Šmídové. A nakonec já a Jirka z GAWAfilmu. Večer jsme přemýšleli nad tématem filmu a nakonec jsme se rozhodli

pro horor. V životě jsem horor netočil, tak jsem byl zvědavý na celý průběh akce. Ráno jsme hledali ideální lokality a objevili jsme podchod ve městě. Byl to neobvykle čistý podchod, a my potřebovali od pohledu odpudivé místo. Jirka řekl: „Půjdeme do krámu ve městě shánět materiál. Kluci, kolik máte v kapse?“ Každý z nás dal něco kolem padesáti korun a vytvořili jsme rozpočet filmu. Když to pak Jirka počítal, rozpočet byl něco kolem 350 Kč. Žebrali jsme v obchodech a ptali se na krabice, papíry a obaly. Problém byl tento náklad odnést do podchodu vzdáleného přes celé město. Nakonec jsme ještě koupili noviny, kečup, izolepu a potravinářskou folii. Natáčení probíhalo velmi klidně, ani příslušníci městské policie, neměli žádné námítky proti našemu projektu. Všichni lidé, kteří chodili kolem, se rádi zastavili a optali, co děláme, a že večer přijdou na projekci atd. Film byl hotový se zpožděním. Když jsme ho dostříhali a odnesli do projekčního salonku, bylo těsně pět minut před večeří. Celou večeří jsme ani nemluvili a čekali jen, kdy se v sále zhasne a budou pouštět náš film. Starosta města mluvil neuvěřitelně dlouho a nám srdce bušilo napětím. V sále se zhaslo, náš film měl premiéru. Lidé se opravdu děsili a báli. My samozřejmě taky. Po skončení projekce se sálem ozýval potlesk a my byli šťastní.

Z akce jsem si odnesl spoustu zkušeností. Lukáš mi řekl, že moje filmy jsou dělané s citem, ale chybí mi trocha pečlivosti, kterou časem naberu. Lukáš dělal filmovou režii kolem šesti let a nějaký ten čas už tam byl znát.“ (Ukázku z workshopu 2009 a 2010 na DVD č. 6 a 7)

(Zpráva z filmového festivalu v Ústí nad Orlicí 2009. Jiří Špaček)

5.1.2. Videoculturefest

Videoculturefest je jednodenní filmový festival nezávislé filmové tvorby. Festival probíhá v prosinci v Praze. Program je tvořen snímky z české republiky, ale i ze zahraničí. Dopoledne probíhají filmové dílny a projekce pro školy a večer je projekce festivalových snímků. Videoculturefest se větví do soutěžního a nesoutěžního projekčního bloku. S celým projektem přišla asociace pro mediální pedagogiku AČV medialog o. s., jehož náplní je hlavně vzdělávání v oblasti multimediálních technologií.

Videoculturefest jsou prezentace a soutěže tvůrců, kteří se dokáží vyjádřit dynamickým obrazem a tím ukázat divákovi svůj mnohdy i zcela originální pohled na svět. Tradicí festivalu jsou snímky z domova a ze zahraničí. Zastoupení bývají i tvůrci s handicapem, z

minorit, kteří se mírou odhodlání i volbou tématu, filmovým zpracováním mnohdy vyrovnávají zkušeným filmařům.¹¹

5.1.2. Zimní filmová škola

Tento festival či workshop pořádá organizace Hudební mládež ČR, která je podporována MŠMT. Festival obvykle probíhá v Praze během víkendu. Festival je každým rokem koncipovaný na určité téma (Tanec a film, Hudba a film...). Organizátoři vždy vybírají různorodé snímky přímo související s tématem, připravují kvíz, workshop a diskuse k promítaným snímkům.

5.1.3. Filmový workshop v Tannenlohe

Film odjakživa spojuje lidi a 9 studentů z Gymnázia Stříbro si to mohlo vyzkoušet na vlastní kůži v německém Tannenlohe, kde se ve dnech 30. března až 1. dubna 2011 zúčastnili společně s devíti žáky z Realschule Vohenstrauß filmového workshopu „Klappe und Action – Klapka a akce“. Náplní celého workshopu bylo v podstatě vzdělávání zábavnou formou, a to jak vzdělávání filmové, tak jazykové. „V rámci workshopu naše skupina vytvářela hraný snímek a jako žánr jsme si zvolili horor a ostatní dvě skupiny se učily pixelace prostřednictvím fotoaparátu,“ sdělil nám Christiaan, jeden z účastníků workshopu. Film mě baví, a proto jsem se přihlásil na tento workshop, myslím, že je to jedinečná šance, jak se poznat se zajímavými lidmi z jiných zahraničních škol a navázat tak přátelství a také si utužit znalosti cizího jazyka.“, prozradil nám jeden z účastníků, který už má zkušenosti z jiných filmových workshopů. „Osobně jsem se zúčastnil několika podobných akcí, ale tahle byla zatím nejlepší a určitě je velmi přínosná. Naši skupinu vedl skvělý lektor Klaus, který mi vysvětlil spoustu nových věcí, o kterých jsem ani já nevěděl.“, dodává s nesmělým úsměvem Honza. A jak takový workshop vypadá? Na začátku proběhla seznamovací hra a rozdělení do smíšených česko-německých skupin. Skupiny se poté celé odpoledne věnovaly vymýšlení námětů a vytváření storyboardů - nákrasů jednotlivých záběrů - a večer začaly natáčet. Následující den jsme dokončovali svá díla a večer všechna videa digitalizovali a začali stříhat videomateriál. Poslední den následovala projekce vytvořených snímků. Účastníci si odnesli bohaté zkušenosti a nezapomenutelné zážitky, na které budou určitě vždy rádi s nostalgií vzpomínat. (Videoukázka č. 2.)

(Novinový článek o partnerském projektu Gymnázia Stříbro)

¹¹Dostupné na: www.filmdat.cz/souteze (videoculturefest)

5.2. Činnost sdružení GAWAfilm

V roce 2007 vzniklo nezávislé studentské studio GAWA FILM. Tehdy skupina kamarádů ze Základní školy Mánesova ve Stříbře chtěla nějak využít volný čas. Jako první s myšlenkou přišel Jan Adam Václav a Jiří Špaček. Mezi první projekty GAWA FILMu patřily především hrané snímky, které studenti tvořili pod záštitou školy a za podpory třídního učitele Mgr. Miroslava Fikrleho, který měl také k multimediální tvorbě velmi kladný vztah. V roce 2008 studenti natočili první hraný snímek POUTO, který získával na filmových festivalech pro cílové skupiny amatérský filmař četná uznání. Právě rok 2008 byl pro studenty osudným zlomem, kdy se kluci museli rozhodovat mezi výběrem středních škol. U mnohých členů studia neměla činnost na výběr školy značný podíl, ale zájem o tuto volnočasovou činnost přetrval v mnohých do dnes i přes veškeré překážky převážně časové, finanční a pracovní. V roce 2010 se Jan Adam Václav, hlavní aktér studia přihlásil na Obchodní akademii, kde se seznámil se spousty mladých lidí, které spojuje láska k nějaké činnosti, převážně umění. Jan Adam Václav do sdružení zapojil například Ondřeje Jaroše, člena hudební skupiny a Lukáše Sajveru, fotografa, textaře a dobrého producenta.

Od roku 2010 GAWA FILM v novém složení ovšem za podpory původních členů začal pořádat filmové exhibice (KAPE) fotografické workshopy (Photoworkshop) a filmové festivaly (Filmová noc v lázních). Na základě těchto zkušeností se torzo členů studia rozhodlo stát se občanským sdružením na základě zákona o sdružování osob. Studenti určili stanovy a žádost o proměnu sdružení zaslali na Ministerstvo vnitra ČR.

Nyní GAWAfilm funguje jako sdružení, jehož hlavní náplní je osvětová činnost a vlastní umělecká produkce. Ve sdružení vedle mladých členů jsou i starší, zkušení lidé s profesní znalostí oboru, kteří pomáhají členům v podpoře a seberealizaci. Cílem GAWAfilmu je sjednocovat mladé lidi s jednotným zájmem a zápalem pro nějakou činnost, následně je podporovat a pomáhat jim. Dalším cílem je osvětová činnost, což znamená podpora regionu, pořádání kulturních akcí, projekcí, workshopů, výstav, festivalů. V neposlední řadě GAWAfilm spolupracuje s jinými sdruženími např. Bezdružická lokálka, Plzeňská dráha, DIVOCH Stříbro, Gymnázium Stříbro, MKS Stříbro, MKS Tachov, AČV Medialog o.s., DDM Stříbro- v rámci spolupráce pořádají prospěšné brigády, všeobecnou výpomoc s cílem rozvoje regionu. Poslední z hlavních činností GAWAfilmu je činnost vzdělávací to především v oblasti multimédií, umění a filmu. Této činnosti dosahují prostřednictvím tvůrčích dílen,

workshopů, spolupráce v rámci tvorby a pořádáním např. Filmových klubů s tematickým zaměřením. (stanovy GAWAfilmu, příloha č. 4)

5.2.1 Podpora mládeže

V rámci stanov GAWAfilm, které jasně definují osvětovou a tvůrčí činnost, pořádá GAWAfilm workshopy se vzdělávací tematikou- hlavně v oblasti multimediálních technologií a teorie umělecké tvorby. Jedním z takových příkladu může posloužit workshop Lázeňský Pardál anebo Filmová dílna pro děti a mládež v rámci DDM ve Stříbře. Náplní těchto dílen je vzbudit u mladých lidí lásku k umění, filmu, podpořit tvořivost a utvořit vlastní názor a znalost posouzení umění jak objektivně, tak subjektivně. „Mladí lidé mají nevyvinuté schopnosti, co se fantazie týče, nedovedou se vyjádřit a nedovedou si utvořit nějaké hodnoty ve formě zájmových činností,, „Rádi pracujeme s mladými lidmi, jelikož i my jsme mladí a dáváme šanci ostatním. Díky těmto lidem s láskou k věci se můžeme seberealizovat jak my, tak i oni.“

Filmová dílna pro děti a mládež:

První schůze se konala v pátek odpoledne. Na této schůzi se účastníkům dílny vysvětlili základy filmového řemesla, byly jim promítnuty audiovizuální ukázky jako příklady k filmové a televizní tvorbě. Účastníci se dále podrobili seznamovacím hrám a rozdělení do skupin. V těchto skupinách hromadně vymýšleli námět na zadané téma a zpracovávali literární látku v podobě literárního scénáře (běžné formy s dialogy a popisy situace) dále pak technického scénáře (typy záběrů, stopáž, zvuk, situace, prostředí) a součástí technického scénáře se staly storyboardy tj. nákresy jednotlivých scén a situací do okének s popisem.

Další setkání proběhlo následující den ráno, kdy se začalo s natáčením stanovené látky. V těchto skupinách si každý vyzkoušel všechny práce ve štábu. Odpoledne proběhla digitalizace materiálu a následná postprodukce (střih a zvuková úprava materiálu). Filmy byly dokončeny, finalizovány.

Projekce snímků proběhla následující týden v pátek odpoledne. Po projekci proběhla diskuse k promítnutým snímkům a nezávislá porota tato díla ocenila a ohodnotila.

(Mo. 10: Struktura filmového workshopu)

Struktura těchto workshopů je převzatá z filmových festivalů, kterých se GAWAfilm zúčastňuje. Největší workshopy tohoto druhu se pravidelně konají v Ústí nad Orlicí v souvislosti s festivalem Český videosalon. V činnosti GAWAfilmu jsou především preferovány workshopy umělecké- filmové, hudební, fotografické tvůrčí dílny, ale samotný workshop se může uplatnit v jakémkoliv oboru. Na rozdíl od seminářů, které mají čistě

teoretický charakter, workshopy mají charakter praktický a získané teoretické vědomosti účastníci aplikují do praxe.

5.2.2 Tvorba a produkce GAWAfilmu

GAWAfilm o.s. se zabývá osvětovou činností a vlastní tvorbou. Za rok 2011 vzniklo několik zajímavých aktivit, které měly úspěch. V současné době se GAWAfilm stává občanským sdružením a počet členů se zvýšil na 17. Veškeré aktivity jsou kryty s členských příspěvků a udělených grantů. V rámci plánu se uskutečnily tři větší akce. Jednalo se o Filmovou noc v lázních, KAFE (Krátkometrážní amatérskou filmovou exhibici) a Photoworkshop.

5.3.2.1. Filmová noc v lázních

Filmová noc byla první větší akce GAWAfilmu. Proběhla 26. – 28. srpna 2011 v Konstantinových Lázních. Program začínal každý den od 17:00 a končil ve 23:30. Cílem festivalu bylo obohatit kulturní dění v regionu. Festivaly podobného charakteru celý region postrádá. Program tvořila nezávislá produkce filmařů z celé České republiky, divadelní spolek DIVOCH, hudební kapela Divoký knír. (Videomateriály z Filmové noci naleznete na DVD, videoukázka č. 8)

5.3.2.2. KAFE

KAFE, nebo-li krátkometrážní amatérské filmová exhibice je ojedinělá školní přehlídka nezávislých tvůrců z české republiky. Poprvé ji GAWAfilm uvedl na Gymnázium ve Stříbře v únoru 2011. Pro úspěch KAFE se rozhodlo pozvat i filmařské hosty, kteří by udělali seminář k promítaným snímkům.

Zpráva z KAFE 1: „Akci pořádala rada studentů a já ve spolupráci s Lukášem Sajverou a Ondřejem Jarošem, kteří zajišťovali technické zázemí. Vlastně celou akci jsme vytvořili proto, aby studenti naší školy mohli ochutnat to pravé kafe, respektive aby mohli zhlédnout pár amatérských a krátkometrážních filmů, aby měli možnost vidět jinou podívanou, než na jakou jsou zvyklí z komerčního vysílání televize. Snažil jsem se vybrat filmy všech žánrů a autorů všech věkových kategorií. Celá akce sklídila úspěch a nyní se tato exhibice bude pořádat pravidelně. Součástí KAFE budou i workshopy, vernisáže a besedy s různými osobnostmi. Lidé se mě často ptají, proč se akce jmenuje KAFE, a tak bych zde měl také vysvětlit, proč jsem se rozhodl pro tuto zkratku. KAFE znamená Krátkometrážní Amatérská

Filmová Exhibice a zároveň nese jméno alkalického nápoje, který je schopný udržet pozornost filmových diváků a porotců během dlouhých projekcí a následných diskusí.“

(Zpráva z první projekce KAFE 2011)

5.3.2.3. Photoworkshop

Projekt Photoworkshop byl vytvořen díky nápadité myšlence uspořádat akci pro studenty KAFE. Po úctyhodné účasti na prvním KAFI mě napadlo rozvinout téma i do fotografické oblasti. Fotografování je přístupnější širší veřejnosti a častěji praktikované, více než film a práce s ním. Hlavním cílem projektu je přiblížit se k problematice focení (dynamický rozsah, světlo) a také seznámit studenty se samotným fotoaparátem. ZACHYTIT, ZAUJMOUT - INFORMOVAT, ODNĚST SI - naše hlavní motto, které vypovídá za všechno. V průběhu workshopu bude možné vše zkusit aplikovat v praxi. Zmínka o světově uznávaných fotografech je samozřejmost, ale nezapomínáme ani na začínající fotografy - budou zde promítány jejich fotografie. Od projektu očekáváme, že budeme inspirovat a nalákáme fotografy - amatéry k focení i při jiných příležitostech než dosud (přátelé, profilové fotky a večírky). Při vysoké účasti a s kladnými ohlasy bychom chtěli v projektu pokračovat a brát fotografické oblasti podrobněji. Na projektu se podílí Martin Procházka, Lukáš Sajvera, Jan Václav a o technické zázemí se stará Ondřej Jaroš.

(napsal Lukáš Sajvera, autor projektu)

5.4. Dotazníkové šetření

Konečnou fází mé práce bylo dotazníkové šetření, na základě kterého jsem se snažil zjistit klady a zápory zapojení filmu do výuky. Další součástí dotazníku bylo ověření si faktů popularity filmu mezi studenty a učiteli. Aby byl dotazník objektivní, předložil jsem jej pedagogům i studentům ve dvojím provedení. Cílovou skupinou zkoumání mi byli studenti a pedagogové základních, středních i vysokých škol.

Dotazník byl předložen celkem 10 studentům a 10 pedagogům základních i středních škol různého zaměření. Celkový výsledek ukázal, že 8 studentů si myslí, že film hraje roli ve vzdělání. Co se pedagogů týče, tak počet osob preferujících film ve vzdělávání je pouze 6. Strukturu dotazníku v podobě pro učitele i studenty naleznete v přílohové části. *(Příloha č. 6)*

6. Závěr

Stanislav Kostka Neumann napsal: „Chci, aby kniha přicházela ke čtenáři nikoli jako profesor se vztyčeným prstem, ale jako pěkná milenka“. Tento citát lze aplikovat i na film, divadlo apod. Stejně tak, jako knihy a divadlo mají sílu ponaučit a vzdělat, tak i film má tu moc. Otázkou je, zda-li je český divák přesycený komerčním televizním vysílání vůbec schopen přijmout film stejně jako knihu, či divadelní hru. Obecně se říká, že mládež, ale i dospělí jsou až moc pod bičem televize a multimédií vůbec, ale ve skutečnosti návštěvnost film klesá a z filmového řemesla se stává nevděčná práce, která ani není doceněna. Stejně jako u knih. Občas se nalezne fenomén, který tento fakt zastíní. Tím fenoménem opět může být kniha, muzikál v divadle, ale i film. Bohužel filmy mají stejný počátek a stejný osud, jako literární tvorba. Proč nevést mladé lidi, myšleno studenty lásce k umění a jiným schopnostem s uměleckou tvorbou související?

Zkoumal jsem, jakou moc může mít film ve vzdělávání. Rozdělil jsem tento vzdělávací prvek na dva směry. Jeden ze směrů je vytváření audiovizuálního díla v kolektivu autorů. Studenti můžou v rámci výuky, nebo pouze volnočasově vytvořit nějaký film, na kterém by reflektovali konkrétní problematiku anebo jej využili jako sdělovací prostředek. Ve směru druhém, který jsem pojmenoval Práce s filmem, kde má práce označila film jako výukovou pomůcku. Učitel může studentům doporučovat filmovou tvorbu v souvislosti s probíranou látkou, může jej aplikovat přímo do výuky, ale z důvodu nedostatku prostoru lze vytvořit filmový klub ve škole. Na tomto filmu by studenti viděli praktické aplikování problematiky na konkrétní situace a v diskusích by toto téma reflektovali a vyhodnotili by celé promítnuté dílo.

7. Použitá literatura a zdroje informací

Literatura:

Zdeněk SLOBODA, Jana HNILICOVÁ, a kol. *Mediální tvorba v kontextu vzdělávání (Na příkladu Česko-německého mediálně-pedagogického projektu o genetice)*. BRNO: Barrister and Principal. 2011. ISBN 978-80-87474-28-0

Helen DONLONOVÁ. *Vlastními slovy... David Lynch (výběr z jeho nejlepších citátů)*. PRAHA: Volvox globator. 2009. ISBN 978-80-7207-750-2

Lubor DOHNAL. *Úvodem do scénáristiky a dramaturgie*. Studijní materiál filmové školy. PRAHA: Famu

Jaromír KALLISTA. *Filmová produkce*. Studijní materiál filmové školy. PRAHA: Famu

Internetové zdroje:

<http://www.csfd.cz/zebrický/nejlepsi-filmy/>

<http://videoculture.cz/pages/acv/acv.php>

<http://www.filmdat.cz/souteze.php>

<http://www.hudebnimladez.cz/film/>

<http://www.gawafilm.tym.cz/index.htm>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Film>

<http://www.famu.cz/pro-studenty>

<http://www.google.cz/>

<http://www.youtube.com/>

<http://www.seznam.cz/>

<http://www.jedensvetnaskolach.cz/index2.php?id=4>

8. Seznam metodických okének, fotografií a příloh

Metodická okénka:

- Jsou vloženy přímo do textu práce a slouží jako metodická příručka pro pedagoga.

- Mo. 1: Filmové žánry a podžánry
- Mo. 2: Fáze vzniku audiovizuálního díla
- Mo. 3: Zapojení filmu jako výukové pomůcky
- Mo. 4: Film v rámci mezipředmětových vztahů
- Mo. 5: Možnosti aplikování filmu do výuky (tvorba/rozbor)
- Mo. 6: Kánon z filmu – doporučená filmová tvorba
- Mo. 7: Filmový deník
- Mo. 8: Dotazník k filmovému dílu
- Mo. 9: Dílčí úkoly ve filmovém štábu
- Mo. 10: Struktura filmového workshopu pro mládež

Fotografie:

- Doplnkové fotografické materiály z workshopů, seminářů, festivalů.

- Obr. 1: Studenti během diskuse
- Obr. 2: Postprodukce filmu na workshopu
- Obr. 3: Tvůrčí skupina v Ústí nad Orlicí
- Obr. 4: Práce na filmu
- Obr. 5: Členská schůze GAWAfilmu
- Obr. 6: Členové GAWAfilmu
- Obr. 7: Filmová noc v lázních
- Obr. 8: KAFE
- Obr. 9: KAFE 2
- Obr. 10: Propagace GAWAfilmu

Přílohy:

- Nepřímo související materiály, které slouží jako ukázky výtvorů z praktických dílen apod.

- Př. 1: Ukázka literárního scénáře
- Př. 2: Ukázka stoarybodrů
- Př. 3: Technický scénář
- Př. 4: Stanovy GAWAfilmu
- Př. 5: Videomateriály, filmy z workshopů (DVD)
- Př. 6: Dotazníkové šetření (student/pedagog)

9. Fotogalerie

Obr. 1: Studenti během diskuse

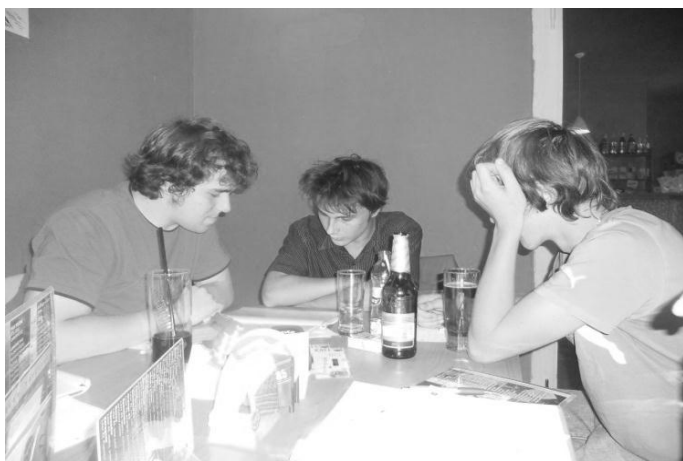
Obr. 2: Postprodukce filmu na workshopu

Obr. 3: Tvůrčí skupina v Ústí nad Orlicí

Obr. 4: Práce na filmu (Tannenlohe)

Obr. 5: Členská schůze GAWAfilmu

Obr. 6: Členové GAWAfilmu

(Obr. 7: Filmová noc v lázních)

(Obr. 8: KAFE)

(Obr. 9: KAFE2)

(Obr. 10: Propagace GAWAfilmu)

10. Přílohy a doplňkový materiál

Příloha č. 1. Ukázka literárního scénáře

Obraz č. 1.

Setkání v místnosti

Den, interiér

Do místnosti vchází Pavel (43).
Pavel se posadí ke stolu, u kterého
sedí Jaroslav (50). Jaroslav kouří
cigaretu a pije pivo.

Pavel:

Nazdar chlape? Jak se vede?

Jaroslav se na něj podívá.

Jaroslav:

Ale znáš to. Není práce.

Ke stolu přichází vrchní.

Vrchní:

Co to bude Pavle?

Pavel vytahuje cigaretu a zapaluje
si.

Pavel:

Plzničku... Jako vždycky.

Vrchní:

Do skla?

Příloha č. 2. Storyboardy

Příloha č. 3. Ukázka technického scénáře

Obraz:	Popis situace:	Záběr:	Ostatní/ poznámky:
1	Mladý muž sedí u počítače a píše. Napije se vody, které je ve skleničce na stole.	Celek, jízda.	Mírné přitmění. Večerní atmosféra. Všude je tma, ale stole mu svítí lampička
2	Dívá se do monitoru a začne mu slzet oko.	Polodetail, záběr na obličej	Cca 5 vteřin
3	Z oka mu kape slza.	Detail, záběr na oko.	
4	Vypíná počítač a zavírá notebook.	Celek, záběr z boku	Hudba viz. track 2 v soundtracku
5	Odchází z pokoje a zavírá dveře.	Celek, jízda	(Zavře dveře)

STANOVY

GAWAfilm o.s.

I. Základní ustanovení

1. GAWAfilm o.s. (dále jen GAWAfilm) je jako filmový klub dobrovolným sdružením občanů (včetně dětí a mládeže) provozujících především filmovou, organizační, osvětovou a související činnost.
2. Sídlo GAWAfilm o.s. je: Erpužice, Malovice 5, PSČ: 349 01.

II. Poslání a cíle

Základním posláním GAWAfilm je:

1. vytváření filmových možností pro zájemce především z řad mládeže,
2. provozování filmových a divadelních představení a produkcí,
3. pořádání společenských a kulturních akcí,
4. organizování filmových workshopů,
5. vytvářet ekonomickou základnu pro splnění svých cílů, a to zejména vlastní činností,
6. budovat, provozovat a udržovat zařízení, která vlastní nebo užívá,
7. vést své členy k dodržování etických, estetických a mravních pravidel, umožnit jim širokou informovanost v oblasti filmové kultury,
8. hájit zájmy členů a za tím účelem spolupracovat s orgány města a ostatními organizacemi (např. MKS, filmové kluby apod.),
9. dalšími formami své činnosti napomáhat rozvoji veřejného života, kultury, zdraví apod. ve městě, zejména formou veřejných akcí, organizační a osvětovou činností.

III. Orgány sdružení GAWAfilm

1. Orgány sdružení GAWAfilm jsou tyto:
 - a) členská schůze
 - b) výbor
 - c) předseda sdružení
 - d) revizor

Příloha č. 5. Videomateriály, filmy z workshopů DVD

Součástí této středoškolské odborné činnosti je i DVD s portfoliovými pracemi studentů středních a základních škol či různé workshopové práce vytvořené v rámci spolupráce apod. Veškerá audiovizuální díla použité na tomto DVD. jsou uveřejněny se souhlasem autora a neslouží ke komerčnímu použití.

Seznam filmů:

Videoukázka 1.	Ukázka pixelace
Videoukázka 2.	Hraný film vytvořený v rámci workshopu v Německu
Videoukázka 3.	Film vytvořený během výuky Anglického jazyka
Videoukázka 4.	Film s ekologickými prvky, úspora energie v budovách
Videoukázka 5.	Film s ekologickou tematikou, třídění odpadu
Videoukázka 6.	Workshop Ústí nad Orlicí 2009 (hraný film)
Videoukázka 7.	Workshop Ústí nad Orlicí 2010 (hraný film/videoklip)
Videoukázka 8.	Filmová noc v lázních

Příloha č. 6. Dotazníkové šetření student/pedagog

Dotazníkové šetření (verze pro studenty)

Dotazníkové šetření v rámci středoškolské odborné činnosti Dílčí úloha filmu ve vzdělání, Obor pedagogika.

Film má ve vzdělávání podstatnou roli a může sloužit jako vhodná didaktická pomůcka. V tomto šetření bych chtěl zjistit Váš postoj k aplikování filmu v rámci vzdělávání.

<i>Jsem studentem:</i>	ZŠ	SŠ	VŠ	Jiné
<i>Jaké?</i>			
<i>Zajímám se o film a umění:</i>	Ano	Ne		
<i>Proč?</i>			
<i>Myslím si, že film hraje roli ve vzdělání:</i>	Ano	Ne	Nevím	
<i>Proč?</i>			
Děkuji				

Dotazníkové šetření (pedagogický pracovník)

Dotazníkové šetření v rámci středoškolské odborné činnosti Dílčí úloha filmu ve vzdělání, obor pedagogika. Film má ve vzdělávání podstatnou roli a může sloužit jako vhodná didaktická pomůcka. V tomto šetření bych chtěl zjistit Váš postoj k aplikování filmu v rámci vzdělávání.

<i>Jsem pedagogem:</i>	ZŠ	SŠ	Jiné	
<i>Jaké?</i>			
<i>Myslím si, že film má ve vzdělávání důležité postavení:</i>		Ano	Ne	
<i>Proč?</i>			
<i>Je dostatek prostoru ve výuce pro umění, multimédia a komunikaci:</i>		Ano	Ne	
<i>Ostatní nedostatky:</i>			
Děkuji				